

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

KEN nr 10149 af 31/10/2022 (Gældende)

Ankestyrelsens principmeddelelse 33-22 om arbejdsskade - anerkendelse - ulykke - psykisk skade - PTSD - bevisvurdering

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 21-21295

Ankestyrelsens principmeddelelse 33-22 om arbejdsskade - anerkendelse - ulykke - psykisk skade - PTSD - bevisvurdering

Principmeddelelsen fastslår

Denne principmeddelelse fastslår, at det efter en samlet bevisafvejning er muligt at anerkende PTSD som en ulykke, selvom de første symptomer på PTSD ikke er dokumenteret inden for seks måneder efter hændelsen/påvirkningen og selvom diagnosen PTSD ikke er fuldt ud til stede inden for få år.

PTSD kan anerkendes som en ulykke efter arbejdsskadeloven når

- tilskadekomne har været udsat for en hændelse/påvirkning af exceptionelt truende eller katastrofeagtig karakter,
- der er årsagssammenhæng mellem hændelsen/påvirkningen og sygdomsdebut,
- visse specifikke symptomer er til stede efter hændelsen/påvirkningen. Symptomer kan blandt andet være flashbacks, påtrængende erindringer, mareridt eller stærkt ubehag ved påmindelser om hændelsen/påvirkningen, undvigelsesadfærd og søvn- og koncentrationsproblemer, og
- der er tidsmæssig sammenhæng mellem hændelsen/påvirkningen og sygdomsdebut.

Tilskadekomne har bevisbyrden for, at der er sket en ulykke efter arbejdsskadesikringsloven. Det betyder, at tilskadekomne skal bevise, at der er sket en relevant belastende hændelse/påvirkning på arbejdet, at der er sket en skade, og at der er årsagssammenhæng mellem hændelsen/påvirkningen og skaden.

Vurderingen af årsagssammenhæng mellem hændelsen/påvirkningen og sygdomsdebut

Når der er tidsmæssig sammenhæng mellem diagnosen PTSD og en relevant hændelse/påvirkning på arbejdet, det vil sige, at der er symptomer på PTSD indenfor 6 måneder efter hændelsen/påvirkningen, og at diagnosen kan stilles inden for få år efter hændelsen/påvirkningen, vil PTSD som udgangspunkt kunne anerkendes som en ulykke efter arbejdsskadesikringsloven.

Er der ikke er en klar lægelig dokumentation for sygdommen i nær tidsmæssig sammenhæng med hændelsen/påvirkningen, skal der foretages en konkret bevisvurdering af årsagssammenhængen.

Følgende forhold kan indgå i denne vurdering:

- Tilskadekomnes og/eller tilskadekomnes familie og omgangskreds oplysninger om tilskadekomnes adfærd og livsførelse siden hændelsen/påvirkningen.
- Arbejdsgivers oplysninger om sygemeldinger eller skånehensyn siden hændelsen/påvirkningen.
- Tilskadekomnes jobmønster efter hændelsen/påvirkningen.

- Tilskadekomnes læges beskrivelser af symptomer ved første og senere lægehenvendelser efter hændelsen/påvirkningen.

- Tilskadekomnes oplysninger om symptomer og mulige årsager ved første og senere lægebesøg efter hændelsen/påvirkningen.

- Oplysninger fra tilskadekomnes lægejournal om hyppigheden af lægebesøg før og efter hændelsen/påvirkningen.

- Oplysninger om konkurrerende årsager til sygdommen i form af forudbestående eller efterfølgende lidelser/forhold.

Ovenstående elementer er ikke udtømmende, og der skal altid foretages en konkret og individuel vurdering på baggrund af sagens oplysninger.

Særligt om vurdering af den tidsmæssige sammenhæng mellem hændelsen/påvirkningen og sygdomsdebut

En udredningsrapport fra april 2021 har sammen med Vestre Landsrets dom af 26. juni 2020 (UfR 2020.3097V) ført til en ændret praksis for anerkendelse af PTSD som en erhvervssygdom for så vidt angår de tidsmæssige kriterier.

Denne nyeste medicinske viden på PTSD-området skal også lægges til grund for vurderingen af anerkendelse af PTSD som en ulykke efter arbejdsskadesikringsloven. Det betyder, at Arbejdsskademinyndighederne ikke kan stille som betingelse, at de tidsmæssige kriterier i WHO's sygdomsklassifikation ICD-10 om dokumentation for symptomer indenfor 6 måneder, eller at diagnosen er fuldt til stede inden for få år, skal være opfyldt.

Arbejdsskademinyndighederne skal således foretage en samlet bevisafvejning af den tidsmæssige sammenhæng mellem hændelsen/påvirkningen og sygdomsdebut, selvom de tidsmæssige kriterier i ICD-10 ikke er opfyldt. Ved denne vurdering skal der tages udgangspunkt i de tidsmæssige kriterier, som anvendes ved forelæggelse af sager om PTSD for Erhvervssygdomsudvalget.

Den konkrete sag

Tilskadekomne, der havde et bijob som brandmand, blev den 3. februar 2016 sendt ud til en brand og deltog i en indsats, som varede i over 24 timer, uden hvile og søvn. Han oplevede blandt andet, at han var i gang med at slukke en tankfarm, da der blev beordret evakuering. En kollega faldt og skulle hjælpes ud, hvilket gjorde, at tilskadekomne selv befandt sig tæt på eksplosioner og brændende olie.

Tilskadekomne opsøgte læge 1 år og 4 måneder efter hændelsen. Lægen vurderede, at tilskadekomne havde PTSD. 1 år og 9 måneder efter hændelsen var tilskadekomne ved psykolog, hvor han oplyste, at han drømte om branden, havde dårlige tanker, og at kroppen var i konstant beredskab. Han havde 4 samtaler og tog i den forbindelse en beslutning om, at han ikke længere ville være brandmand på tilkaldevagt. Den næste lægehenvendelse var 4 år og 2 måneder efter hændelsen, hvor tilskadekomne beskrev, at symptomerne var vendt tilbage.

Tilskadekomne havde ikke været sygemeldt fra sin hovedbeskæftigelse i tidsmæssig sammenhæng med hændelsen, men blev sygemeldt herfra 4 år og 2 måneder efter og var sygemeldt i ca. 1 måned. I den forbindelse var han igen i et samtaleforløb hos en psykolog, og arbejdsskaden blev anmeldt den 19. maj 2020. Tilskadekomne fik første gang stillet diagnosen PTSD af en psykiater ved udfærdigelse af speciallægeerklæring den 5. november 2020.

Tilskadekomne har godt 4 år efter hændelsen oplyst, at han fik det dårligt efter branden, men at han ikke var i stand til at fortælle om det. Han har blandt andet oplyst, at han efter hændelsen var psykisk træt, og at hans psyke og krop i flere dage var i højt alarmberedskab. Nogle dage efter branden var han sammen med sine kollegaer samlet for at tale om forløbet, men han var ikke tryk ved at dele sine tanker i det forum. Herudover har han oplyst, at han følte det som om, at han havde adrenalin i kroppen i flere uger efter hændelsen. Efter nogle måneder begyndte han at få søvnproblemer og drømme om branden, ligesom han fik humørsvingninger og flashbacks.

Ankestyrelsen vurderede, at tilskadekomnes PTSD var en arbejdsskade. Vi lagde ved denne vurdering vægt på, at tilskadekomne havde været udsat for en hændelse af exceptionelt truende eller katastrofagtig karakter og herefter fik symptomer på PTSD. For så vidt angår den tidsmæssige årsagssammenhæng lagde vi vægt på tilskadekomnes oplysninger om, at han efter hændelsen havde psykiske symptomer, og at lægen ved første lægebesøg den 8. juni 2017 vurderede, at tilskadekomne havde PTSD, og at der var symptomer, som havde stået på i en periode forud for henvendelsen til lægen. Diagnosen PTSD blev senere stillet af en psykiatrisk speciallæge. Herudover lagde vi vægt på, at der ikke var relevante konkurrerende årsager til udviklingen af sygdommen.

Ankestyrelsen stadfæstede således Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse.

Baggrund for at behandle sagen principielt

Ankestyrelsen har behandlet sagen principielt. Det har vi gjort for at fastslå, at det efter en samlet bevisafvejning er muligt at anerkende PTSD som en arbejdsskade, selvom de første symptomer på PTSD først er dokumenteret senere end seks måneder efter hændelsen/påvirkningen og diagnosen først stilles mere end et år efter hændelsen/påvirkningen.

Reglerne

Love og bekendtgørelser

Lov om arbejdsskadesikring (arbejdsskadeloven), dagældende lovebekendtgørelse nr. 216 af 27. februar 2017, som senest blev ændret ved lov nr. 550 af 7. maj 2019.

- § 6 om anerkendelse af ulykker som en arbejdsskade

Ankestyrelsen har ikke andre principmeddelelser på området.

Den konkrete afgørelse

Forsikringsselskabet har klaget over Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en ulykke som en arbejdsskade. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgjorde sagen den 23. februar 2021.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Din PTSD er en arbejdsskade.

Det betyder, at vi stadfæster Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse, da vi er kommet frem til samme resultat.

Begrundelsen for afgørelsen

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at det er godtgjort, at du var udsat for en arbejdsskade den 3. februar 2016.

Hvad er afgørende for resultatet

Du har oplyst, at du og dine kollegaer blev tilkaldt til nedstyrtning af flere siloer og efterfølgende brande. På et tidspunkt befandt du dig inde i en tankfarm sammen med to andre kollegaer, da ledelsen beordrede evakuering. På grund af larm kunne I ikke høre meldingen, og en kollega faldt under evakueringen og lå uden bevægelse, så du og en anden kollega måtte hjælpe ham væk, hvilket gjorde, at du befandt dig tæt på eksplosioner og brændende olie. Indsatsen med branden varede i over et døgn.

Første gang du opsøgte læge efter hændelsen var den 8. juni 2017, hvor din læge vurderede, at du havde posttraumatisk belastningsreaktion, og det fremgår af lægenotatet, at du skulle have det bearbejdet ved psykolog. Næste lægekontakt var i april 2020, hvoraf fremgår, at du den sidste måneds tid havde haft recidiv af dine symptomer i form af irritabilitet og dødsangst.

Du var ved psykolog den 15. november 2017, hvor du ønskede hjælp til at leve med oplevelserne fra hændelsen den 3. februar 2016 uden konstant at være i alarmberedskab. Du var ved psykolog et par gange og afsluttedes den 11. december 2017, hvor du havde truffet en beslutning om ikke længere at være brandmand på tilkaldevagt. Herefter var du ved psykolog igen i 2020.

Efter første lægehenvendelse bad du din arbejdsgiver om at anmelde sagen og du har efterfølgende oplyst, at du havde det psykisk dårligt på tidspunktet inden anmeldelsen, men ikke var i stand til at fortælle om det.

Herudover har du den 23. juli 2020 oplyst, at du efter indsatsen var psykisk træt og din krop og psyke var i flere dage i højt alarmberedskab. Du følte som om du havde adrenalin i kroppen i flere uger efter hændelsen, og efter nogle måneder begyndte du at få søvnproblemer og drømme om hændelsen, ligesom du fik humørsvingninger og flashbacks. Nogle dage efter hændelsen var du og dine kollegaer samlet for at få snakket om hændelsen, men du var ikke tryk ved at dele dine tanker i det forum.

Du har ikke været sygemeldt fra dit arbejde i tidsmæssig sammenhæng med hændelsen, men har oplyst, at du har taget færre vagter.

Den 5. november 2020 fik du stillet diagnosen PTSD ved X, speciallæge i psykiatri og almen medicin.

Vi lægger vægt på, at hændelsen har medført en belastning af din psyke, der er relevant i forhold til at medføre PTSD, da der var tale om et længerevarende forløb, hvor både du og dine kollegaer var udsat for direkte fare.

Herudover lægger vi vægt på, at din læge stillede diagnosen PTSD den 8. juni 2017 med en beskrivelse af dine symptomer, som du selv oplyste var kommet på et tidligere tidspunkt, men at du ikke havde været i stand til at fortælle om dem.

Vi er opmærksomme på, at du ikke har været sygemeldt i tidsmæssig sammenhæng med hændelsen, men vi tillægger ikke dette afgørende betydning, da der ud fra en lægefaglig vurdering er klar sammenhæng mellem hændelsen den 3. februar 2016 og din senere diagnosticerede PTSD. Vi lægger ved denne vurdering vægt på seneste medicinske udredning om forsinket PTSD udført af Arbejds miljøforskningsfonden i 2021.

I klagen har forsikringsselskabet anført, at der ikke er dokumenteret begyndende sygdomsudvikling inden for rimelig tid efter hændelsen. De anfører også, at der ikke er dokumenteret en sammenhæng mellem hændelsen og dine psykiske gener. De henviser til Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings ”Praksisbeskrivelse om anerkendelse af psykiske skader” fra marts 2018.

Forsikringsselskabets oplysninger i klagen er inddraget i behandlingen, men de kan ikke føre til et ændret resultat, da vi efter en samlet vurdering af sagens akter og nyeste medicinske udredning på området for PTSD finder, at der er sammenhæng mellem din PTSD og hændelsen den 3. februar 2016. Vi henviser i øvrigt til begrundelsen for afgørelsen.

Om reglerne

En ulykke kan anerkendes efter arbejdsskadeloven, hvis den fysiske eller psykiske personskade er en følge af en hændelse eller en påvirkning, som sker pludseligt eller inden for 5 dage.

Når vi vurderer, om ulykkesbegrebet er opfyldt, foretager vi en konkret bevisbedømmelse og afvejer, hvilke beviser der taler henholdsvis for og imod en årsagssammenhæng mellem hændelsen/påvirkningen og personskaden.

De elementer, der indgår i bevisbedømmelsen, kan være:

- Tidsmæssig sammenhæng
- Kontakt til læge eller anden behandler - og hvornår
- Længerevarende gener, eller gener, der er svundet efter relevant behandling
- Relevante behandlinger
- Forudbestående sygdom, der gav symptomer før hændelsen/påvirkningen
- Forudbestående sygdom, der er konstateret efter hændelsen, og som ikke gav symptomer før
- Symptomernes udvikling efter hændelsen/påvirkningen

- En relevant belastning i forhold til den beskadigede legemsdel (egnethed)

Personskadebegrebet skal fastlægges i lyset af de ydelser, der kan gives efter arbejdsskadeloven. Forbigående smerter, der ikke kræver behandling, men går over af sig selv, vil derfor normalt ikke være en personskade i arbejdsskadelovens forstand.

Det er den tilskadekomne, der skal godtgøre, at en hændelse/påvirkning har medført en personskade.